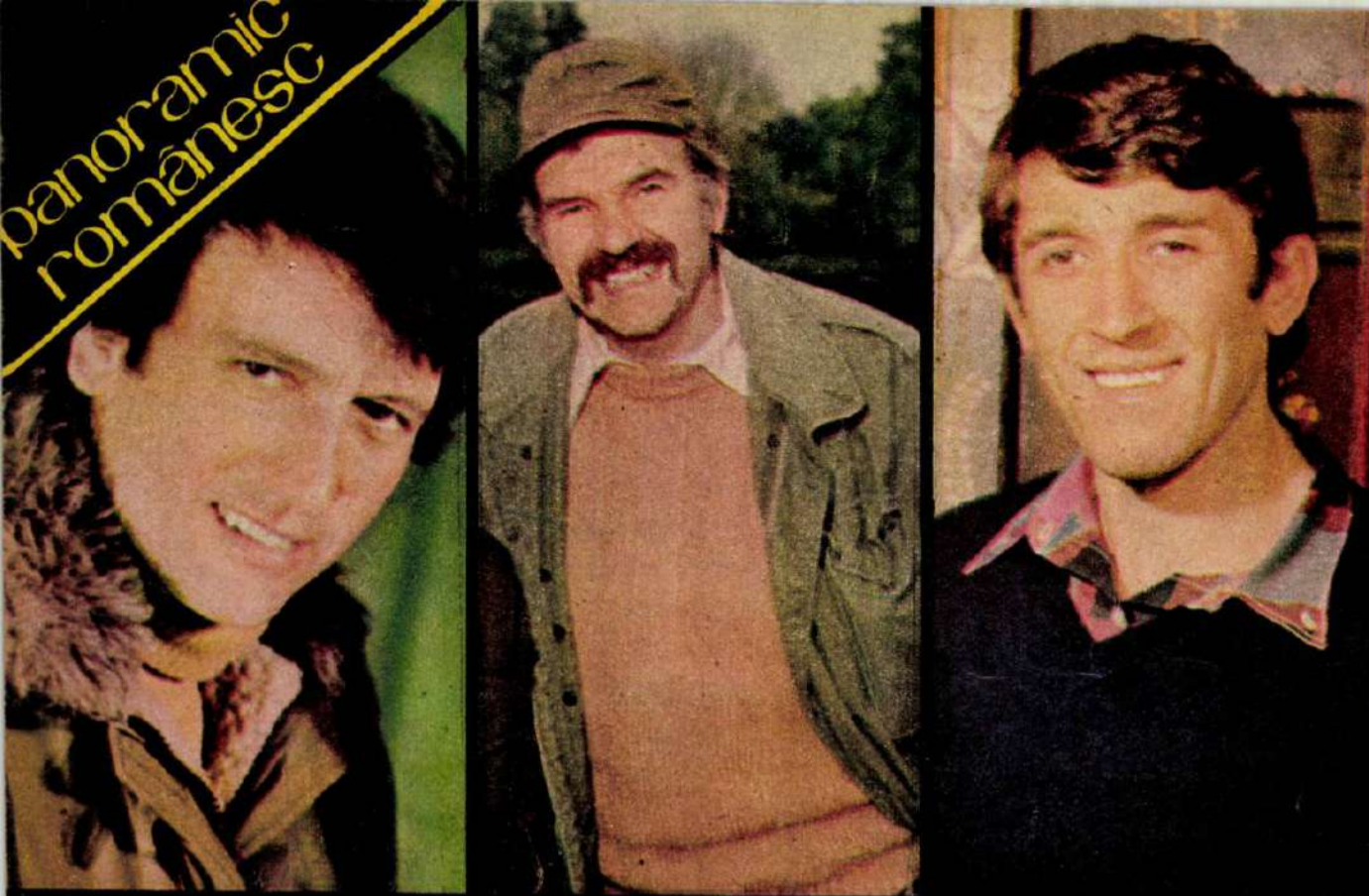

panoramic
românesc

După succesul de public și de critică al filmului *Profetul, aurul și ardelenii*, Titus Popovici are toate argumentele pentru un serial. Prin urmare, pe platou: *Întoarcerea ardelenilor* în regia lui Mircea Veroiu. În rolurile principale, actorii Ovidiu Iuliu Moldovan, Ilarion Ciobanu și Mircea Diaconu

Moldovan, Mircea Diaconu. La începutul filmărilor, în de curând reamenajatul orașel western din Buttea, l-am rugat pe fiecare din cei trei actori să vorbească despre rolurile din noul film.

— Ce asemănări și ce deosebiri există față de personajele pe care le cunoaștem din prima serie?

Ilarion Ciobanu: «Am nevoie de același costum doar la începutul și la sfârșitul filmului. În rest, o îmbrăcăminte adecvată unei situații inedite, care va dicta și comportarea personajului. O situație cu totul neașteptată pentru Traian. Nici nu te-ai fi gândit că ăsta e în stare de așa ceva. Bineînțeles că nu pot spune până la premieră despre ce e vorba. Ce-a păstrat din prima serie? Mai întâi dorul de țară. Se știe că el n-ar fi vrut să plece de acasă. Dar, pe de o parte sărăcia și pe de altă parte dorința de a vedea ce face nebunul ăla de frate-său pe-acolo, prin America... Acum îi zboară gândul tot la Poplaca lui, dar întoarcerea nu e lucru ușor, pentru că nu e distanța de la Titu la Poplaca, ci din America la Poplaca. Și între ele, drum oblu: oceanul. E tot bun la suflet și a rămas fratele mai mare, care el îi pupă, el îi pocnește pe ceilalți doi. În seria a doua, e desigur mai avizat, știe în ce lume se află, a trecut șocul primului contact. A deprins obiceiurile, unele le-a învățat chiar prea repede și prea bine... Americănește a început să rupă câteva vorbe, dar le spune pe legea lui... În rest, se bate, călărește, că westernul fără cai și fără bătaii, e ca nunta fără lăutari.»

Ovidiu Iuliu Moldovan: «Întoarcerea ardelenilor propune ipostaze inedite, îmbogățind astfel universul moral al personajului pe care l-am interpretat, accentuându-i legitimitatea profilului și trăsăturile caracterologice, curajul, onestitatea, devoțiunea, respectul, spiritul de sacrificiu și dreptate, bunul simț, conturând un erou justițiar de profundă și specifică esență românească, chiar dacă acțiunea se petrece pe fundalul unui sfârșit de secol în vestul Americii.»

Mircea Diaconu: «Costumul meu e neschimbat. Și personajul la fel. De data aceasta sînt obligat să-mi apăr onoarea și sînt hotărât s-o fac. Romulus e de fapt un Traian Brad mai mic, deci un ardelen serios. În seria a doua avem treabă și cu indienii. Eu sînt tot cu June, fata blondă (interpretată ca și în prima serie de Tatiana Filip). Deși Romulus a învățat englezește în scenariu, am grijă să știe numai atât cît să nu pierdem umorul...»

din unghiul actorului

Întoarcerea ardelenilor

Aceiași și totuși alții

Traian, Ion și Romulus Brad. Cei trei frați ardeleni din filmul *Profetul, aurul și ardelenii* (Casa Trei, scenariul Titus Popovici, regia Dan Pița) își continuă aventurile în seria a doua a filmului, intitulată *Întoarcerea ardelenilor*. Tot Casa Trei. Tot Titus Popovici, autor al scenariului. Doar regizorul e altul: Mircea Veroiu. Interpreții celor trei frați vor fi, cum este și firesc, aceiași: Ilarion Ciobanu, Ovidiu Iuliu

din unghiul scenaristului

Dumbrava minunată

O ecranizare care-și propune fidelitatea față de Sadoveanu

Lizuca: «Nu mai sună greierul, o tăcut». Patrocle: «O făcut foarte bine! cînta frumos, dar nu mă prea lasă să dorm». Lizuca: «Patrocle, DUMNEATA vorbești?». Patrocle: «O! de ce or fi punînd copiii atîtea întrebări?».

În nuvela lui Mihail Sadoveanu, Patrocle e înzestrat cu darul vorbirii încă de la început. În scenariul scris de Draga Olteanu-Matei și deci în filmul pe care-l realizează la Casa Unu regizorul Gheorghe Naghi, îndată ce Patrocle va vorbi, înseamnă că Lizuca a intrat în vis. Scorbura se mărește, elementele realului prind contururi enorme...

Cu dorința de a-l introduce pe spectator în universul viitorului film, ne-am adresat mai întâi scenaristei Draga Olteanu-Matei:

— Elementele fantastice ale filmului țin de imaginația Lizucăi, deci a unui copil?

— Nu. Ele țin de imaginația marelui nostru scriitor. După cum se știe, rareori copiii au creat basme cu elemente fantastice. Lucru explicabil, prin cantitatea lor redusă de cunoștințe și observații asupra lumii sau a mediului înconjurător. Mai degrabă sînt înclinată să cred că basmele sînt acelea care stîrnesc imaginația și, printre altele, poate că acesta este și unul din rolurile lor.

Cei care am avut fericirea să le ascultăm în copilărie din gura bunicii, a bătrînilor știm că aceste basme — păstrate și transmise din neam în neam — nu se pot uita. Niciodată nu se va pierde înțelepciunea și frumusețea graului în care sînt ele rostite, «dulce ca laptele mamei» — vorba lui Creangă.

— Numai bătrîni spun basme?

— Mai des ei. Pentru că au avut timp să străbăte cele nouă mări și nouă țări, să lupte cu greul și să-l învingă, pentru că lumea lor e «mai largă». Desigur, cu cît imaginația e mai bogată, cu atît putem visa mai ușor cu ochii deschiși. De aceea, unii pot să «vizualizeze», iar alții numai se prefac. Zina Închipurii (unul din personajele principale ale filmului nostru) nu li se arată decît acelor care, «cred în ea», adică celor care au o imaginație atît de puternică încît pot s-o vadă adevărat.

— Cum arată Zina Închipurii?

— Sadoveanu ne-o descrie atît de perfect, încît ar fi suficient să-l urmărim fraza silabă cu silabă pentru a o putea alcătui din lumină, soare, scîlpiri de apă de izvor... gingășii de suflet și scînteieri de minte. Chiar dacă unii ar rîde, mie nu mi-e greu s-o spun, eu știu cum arată, am văzut-o și sînt gata oricînd să le-o arăt și copiilor.

— Așadar, o ecranizare?

— Scrie cu majuscule. Știu că sînt la modă interpretările, re-inventările, re-scrierile, dar eu nu cred în ele. Ori ai idelle tale și atunci scrii scenariu original, ori faci ecranizări curate, fidele. Ecranizînd, ești obligat să lucrezi la temă, să nu te abați, să nu o iei razna. De la un nasture poți pleca într-un milion de direcții — imaginație avem cu toții — dar numai una singură e cea bună. În film se întrepătrund trei planuri: realitatea, visul și Închipuria.

— De ce tocmai «Dumbrava minunată»?

— Pentru că am scris o «Capră cu trei iezi» care nu s-a făcut. Dar sper să se facă. Creangă nu va fi niciodată perimat.

— «Dumbrava minunată» e deci un film pentru copii?

— Va fi un basm cu uriași și pitici, cu gize de care aparatul se va apropia mai mult decît o poartă face ochiul omenesc, dar și un film pentru oamenii mari, dintre care unii

cunosc sufletul copilului, nevoia lui de înțelegere și de căldură, dar altora trebuie să le atragi atenția, așa cum le-ai spune să nu calce pe un răzor de flori. De altfel ori omul mare crede că se transpune în pielea unui copil și că l-a înțeles, făcînd de fapt o sumedenie de greșeli. Chiar dacă în ziua de azi copiii sînt mai informați, senzațiile, modul lor de a simți lumea, reacțiile lor, în de un univers al copilăriei care-și păstrează liniile lui mari, de la Creangă și Sadoveanu pînă azi.

— Interpretăți un rol în film?

— Cucoana Emilia, una din doamnele care vin la five-o'clock-ul mamei adoptive a Lizucăi. Nu va fi însă vocea mea. M-am gândit și la alte efecte, pentru că aș vrea ca filmul să aibă și haz.

— «Dumbrava minunată» e al doilea scenariu după «Patima». Va urma un al treilea?

— E predat la Casa Cinci. **Chirița** — după piesa lui Vasile Alecsandri, incluzînd și vodevilurile și cînteccele comice. Sper să se facă curînd, pentru că am scris scenariul gîndindu-mă la anumiți actori. Și cu cît trece timpul, îmbătrînim, nu mai putem interpreta aceleași roluri. Actorii generației tinere, oricît ar fi de talentați, n-au încă experiența noastră, orîni «Chirița» e nevoie de așa ceva. Un regizor poate lăsa scenariul să aștepte oricît, el nu se va schimba. Dar cu actorii se întîmplă același lucru ca și cu coacerea unui fruct. E un moment unic, cînd miezul i s-a împlinit și cînd n-apuci bine să rostești «e copt», pentru că, atunci cînd ai spus «...pt», acesta e deja începutul răscoacerii. Și rolurile din *Dumbrava...* le-am gîndit în funcție de anumiți actori. Distribuția e în curs de definitivare. Prospectiile s-au terminat. Sînt locuri minunate în împrejurimile Ceahlăului, în județul Neamț, locuri care l-au fost dragi și lui Sadoveanu. Gheorghe Naghi, un regizor cu multă experiență în filmele cu copii, cu multă sensibilitate și cu simț al umorului, e în fierbere, în ultimele zile dinaintea primului tur de manivelă.

— Cum au apărut desenele, din care am ales cele două ilustrații?

— N-am nîci un fel de talent la desen. Și nici velenități. Cu desenul e ca și cu poezia. Tot românul face versuri, ceea ce nu înseamnă că toată țara e plină de poeți. Am desenat din nevoia de a mă explica. Pentru că nu mai aveam răbdare. Și pentru că cinematograful e în primul rînd și în cele din urmă, imagine.

Toamna și Sora Soarelui, așa cum au apărut ele mai întâi în viziunea scenaristei (desenatoare ad-hoc) Draga Olteanu-Matei

